

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Ουγγροελληνικά Μελέται, Διευθυνόμεναι υπό Ιουλίου Moravcsik. Εν Βουδαπέστη 1935 κ.εξής.

Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

doi: [10.12681/makedonika.9221](https://doi.org/10.12681/makedonika.9221)

Copyright © 2016, Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τζιάτζιος Ε. Σ. (2017). Ουγγροελληνικά Μελέται, Διευθυνόμεναι υπό Ιουλίου Moravcsik. Εν Βουδαπέστη 1935 κ.εξής. *Μακεδονικά*, 1, 537–540. <https://doi.org/10.12681/makedonika.9221>

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ούγγροελληνικαὶ Μελέται, Διευθυνόμεναι ὑπὸ Ἰουλίου Moravcsik. Ἐν Βουδαπέστη 1935 κ.ἑξῆς.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17 αἰ. καὶ βραδύτερον πολυάριθμοι Μακεδόνες, καταγόμενοι κυρίως ἐκ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ δὴ ἐκ τῶν πόλεων Σιατίστης, Καστοριάς, Κοζάνης, Σερβίων, Βογατσικοῦ, Κλεισούρας, Μοσχοπόλεως, Μοναστηρίου, Θεσσαλονίκης κ. ἄ. ἐτράπησαν πρὸς βορρᾶν, ἀναζητοῦντες πλουσιωτέρους πόρους ζωῆς. Οἱ μετανάσται προήρχοντο ἐξ ὄλων τῶν κοινωτικῶν τάξεων καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκόμη τῆς γεωργικῆς, κυρίως ὅμως ἦσαν ἔμποροι καὶ ἐπαγγελματίαι· οἱ λόγοι τῆς μεταναστεύσεως ταύτης πρέπει ν' ἀναζητηθῶσιν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν νὰ ἐπεκτείνωσι τὸν ἐμπορικὸν κύκλον τῶν συναλλαγῶν τῶν βιοτεχνικῶν καὶ λοιπῶν γεωργικῶν προϊόντων τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔφεισιν τοῦ ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν δυσκόλων ὄρων τῆς ἐν τῇ πατρίδι τῶν διαβιώσεως καὶ τῶν πενιχρῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν καὶ νὰ εὕρωσι πλουσιώτερα τὰ μέσα τῆς ζωῆς. Περιοχαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἐγκαθίσταντο οἱ μετανάσται Δυτικομακεδόνες ἦσαν αἱ ἄμοροι χῶραι Βουλγαρίας καὶ Σερβίας καθὼς καὶ αἱ βορειότερον αὐτῶν Ρουμανία, Ρωσία καὶ Αὐστροουγγαρία, ὅπου ἡ ἐπιρροή τῶν νέων ἀποίκων εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν καθίστατο ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην ἐντονωτέρα καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐπικράτησις τῶν καταφανεστέρα, λόγῳ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον δημιουργηθῆ ἑκεῖ· ἐν μὲν τῇ Σερβίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ, διότι αὐταὶ διωκοῦντο ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ Ἑλλήνων Μητροπολιτῶν, ἐν δὲ τῇ Ρουμανίᾳ καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ἡγεμόνων, τῶν Φαναριωτῶν.

Ζωηροτέρα ἦτο ἡ μετανάστευσις εἰς τὰς χῶρας τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἡ δὲ ἐπιρροή τῶν μεναστών ὑπῆρξε σημαντικώτερα, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῶν χωρῶν τούτων, κυρίως ἔνεκα τῆς συνδρομῆς τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, ἡ ὁποία προσέβλεπε πρὸς αὐτοὺς εὐμενῶς ὡς πρὸς στοιχεῖα δημιουργικά.

Οἱ Δυτικομακεδόνες οὗτοι ἂν καὶ εὗρον ἐκεῖ καλυτέρας συνθήκας ζωῆς δὲν ἐλησμόνησαν τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν πατρίδα καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς τῶν· ἀποτελέσαντες δὲ ἰδίας κοινότηας ἢ παροικίας καὶ ζυμωθέντες μὲ τοὺς γηγενεῖς, δὲν ἀπέβαλον τὴν ἐθνικὴν τῶν συνείδησιν καὶ εἰργάσθησαν δραστηρίως διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καθὼς καὶ διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Εἰς τὰς παροικίας ταύτας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐκαλλιεργήθησαν καὶ ἐπράγματοποιήθησαν αἱ πρῶται σκέψεις περὶ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ ἐλευθερίας ἀρχῶν. Τελικῶς βεβαίως ἡ ἑλληνικὴ αὐτὴ μειονότης συνεχωνεύθη μετὰ τῶν Αὐστροούγγρων, ἀποβαλοῦσα τὸν ἐθνικὸν τῆς χαρακτῆρα.

Τοιαῦται κοινότητες καὶ παροικίαι ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς: Váradi, Vác, Gyarmat, Zimony, Karcag, Kecskemét, Léva, Miskolc. Békés, Ungvár, Pest, Szentes, Tokaj, Belényes, Eger, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hódmezővásárhely, Komárom, Vagyvârad, Oravica, Ujvidék, Künszentmárton, Pancsova, Sopron, Szeben, Temesvár, Buda. Pozsony, Nagyszombat, Kassa, Debrecen, Kolozsvâr, Szabadszâllás, Brassó, Kalocsa. Beszterce, Bânâtszentmiklós, Diószeg, Kolozsvâr, Kanizsa, Albocarlina, Szasz-Regen, Nagy Enyed, Thorda (Tho-

renburg) Kolos, Dees, Szamos - Usvar, Medlitz, Shässburg (Sogesvar), Varsarhely, Radnoth, Nagy Sink, Axona, Coroncas, Nagy Varantz, Bungard, Βιέννη, Βενετία, Τεργέστη κ. ἄ., ἡ ἱστορία τῶν ὁποίων εἶναι αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ, μίᾳ ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας σελίδας τῆς ἐκπολιτικῆς δράσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς Τουρκοκρατίας χρόνους.

Ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τῶν Κοινοτήτων τούτων ἤρχισε διὰ τοῦ Σ π υ ρ. Λ ά μ π ρ ο υ, ὁ ὁποῖος ἐπισκεφθεὶς τὰ σπουδαιότερα τῶν διασωθέντων ἀρχείων, κυρίως τῆς Πέστης, ἔγραψε πρῶτος περὶ τούτων καὶ ἤνοιξε τὸν δρόμον τῆς ἐρεύνης μιᾶς τῶν σημαντικωτέρων σελίδων τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας. (Σπ. Λ ά μ π ρ ο υ, « Νέος Ἑλληνομνήμων » Ἐπιτύμβια Ἑλλήνων Ἰδιῶς Μακεδόνων ἐν Πέστη, τόμος Η' 1911, σελ. 257-300 καὶ 462-481, τόμ. ΙΔ' 1917, σελ. 241-242, τόμ. Κ' 1926, σελ. 47-54). Μεταγενεστέρως ἠσχολήθησαν καὶ ἄλλοι, ὡς ὁ κ. Ἰω. Κ. Βογιατζίδης, (Ἰ. Κ. Βογιατζίδου, « Αἱ Ἑλληνικαὶ Κοινότητες τῆς Αὐστρουουγγαρίας ». Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1926, σελ. 71-78), ὁ Π. Κοντογιάννης, (Π. Κοντογιάννη, Μακεδόνες ἔμποροι κατὰ τοὺς Τουρκικοὺς χρόνους), ὁ κ. Ἀντ. Σιγάλας, (Ἀντ. Σιγάλα, Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθήκαι Δυτικῆς Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1939), ὁ κ. Ν. Δελιαλῆς, (Ν. Π. Δελιαλῆ, Ἀναμνηστικὴ εἰκονογραφημένη ἔκδοσις Παύλου Χαρίση μετὰ ἱστορικῶν σημειώσεων περὶ τῶν ἐν Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, Κοζάνη 1935) κ. ἄ. Ἐκεῖνοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὴν μελέτην τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Οὐγγαρίας εἶναι οἱ πνευματικοὶ ἄνδρες τῆς Οὐγγαρίας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ ἀναμένομεν τὴν λεπτομερῆ ἔρευναν ὄλων τῶν στοιχείων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων ἐν Οὐγγαρίας.

Πληροφορίας ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ταύτης κινήσεως παραλαμβάνομεν ἀπὸ μελέτας τοῦ κ. Horváth ὑπὸ τὸν τίτλον « Οὐγγροελληνικαὶ μελέται » « Καθημερινῆς » ἀριθ. 7956, 5 Σεπτεμβρίου 1938 καὶ « Ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τῆς Ἑλληνικῆς διασποράς », « Νέα Ἑστία » ἀριθ. 327 καὶ 328 τὸ 1940. Ἡ πραγματεία τοῦ κ. Horváth « Οὐγγροελληνικὴ βιβλιογραφία » Budapest 1940 εἶναι ἀριστον βοήθημα διὰ τὴν γνῶσιν καὶ παρακολούθησιν τῶν σχετικῶν μελετῶν. Ἴδε κεφ. « Συγγράμματα ἀναφερόμενα στὸ νεώτερον Ἑλληνισμό » σελ. 76-92.

Εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἑλληνικῶν μελετῶν γενικῶς πρωτοστατοῦν τὰ Οὐγγρικὰ Πανεπιστήμια καὶ ἡ Οὐγγρικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν μετὰ ἐπικεφαλῆς διαφόρους Ἑλληνιστὰς καθηγητάς. Ἀναφέρομεν τὰ ὀνόματα τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Pecs (Πέετς) Καρόλου Kerényi, τοῦ Debrecen Εὐγενίου Daróc, τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Szeged (Σένγκεντ) Α. Föster, K. Marot, K. M. Modi, τῶν μελῶν τῆς Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν Csengery Ροδόλφου Vari, Ant. Hekler, And. Alföldi, D. Vertessy κ. ἄ. Πολλοὶ εἶναι οἱ συγγραφεῖς οἱ ἀσχοληθέντες μετὰ προβλήματα τῆς οὐγγρο-ἑλληνικῆς διαβιώσεως· σημειοῦμεν μερικὰ ὀνόματα: Czebe Gyula, Daróc Jenő, Ἑλληνοουγγρικαὶ σχέσεις κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους, Νέα Ἑστία 5 (1931), 120-125, 195-198, Galdi László, Graf. Andre, Hajnóczy Iván, Hodinka Antal, Kemeny Lajos, Kovács Sámuel Schäfer László, Tagányi Károly, Telfy Jvan, Zoltai Lajos κ. ἄ., τῶν ὁποίων μνεῖαν τῶν μελετῶν ἴδε Horváth: Οὐγγροελληνικὴ βιβλιογραφία, ἔνθ' ἄν, σελ. 76-92.

Τὸ κέντρον ὅμως τῶν ἑλληνικῶν ἐρευνῶν τῆς Οὐγγαρίας εἶναι τὸ Ἑλληνικὸν Ἰνστιτοῦτον τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης (Egyetemi Görög

Intézet Budapest), τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται συστηματικῶς μετὰ τὴν ἔρευναν τῶν σχετικῶν μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοὺς πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτὴν χρόνους. Ὁ ἐμπυχωτῆς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ὁ καθηγητῆς τῆς ἔδρας τῆς γενικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας κ. **Ἰούλιος Moravcsik**, μέλος τῆς Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μετὰ βοηθοὺς τοὺς ὑφηγητὰς κ. Ἄνδρ. **Ivanka** καὶ Ἄνδρ. **Horvath**. Ὁ τελευταῖος τούτων ἀσχολούμενος εἰδικῶς μετὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐδημοσίευσεν μέχρι τοῦδε ἀρκετὰς μελέτας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Περιγραφὴν τούτων βλέπει τις εἰς τὴν « Οὐγγροελληνικὴν Βιβλιογραφίαν (ἐνθ' ἄν. σελ. 76-92). Πλὴν τούτων πρβλ. καὶ « Νέον Κράτος » ἀριθ. 32-33 (1940) μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον « Πῶς καθρεφτίζονται αἱ ἑλληνο-ουγγρικαὶ σχέσεις στὰ ἀρχεῖα καὶ στὶς βιβλιοθήκας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας; » ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ προαναφερθέντος ἔργου τοῦ κ. Σιγάλα, « Ἄρ. χεῖρα καὶ Βιβλιοθήκαι τῆς Δυτ. Μακεδονίας ».

Ἀπὸ τοῦ 1935 ὁ κ. **Moravcsik** διευθύνει τὴν σειρὰν τῶν « Οὐγγροελληνικῶν Μελετῶν », εἰς τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν αἱ κάτωθι πραγματεῖαι, ἀναφερόμεναι εἰς ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἰδίως ὅμως εἰς τὴν τῆς Τουρκοκρατίας.

1. Ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης. Ἐκδιδόμενον ὑπὸ **Ἰουλίου Moravcsik** Budapest 1935. (Οὐγγριστὶ καὶ Ἑλληνιστί.)

2. Κατάλογος τῆς ἐν Βουδαπέστη βιβλιοθήκης Γεωργίου Ζαβίρα. Συνταχθεὶς ὑπὸ **Ἀνδρέα Graf**. Budapest 1935.

3. Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα ὑπὸ **Endre Horvath**. Βουδαπέστη 1937. (Ἑλληνιστὶ μετὰ οὐγγρικὴν περίληψιν.)

4. Die Aristotelische Politik und die Städtegründungen Alexanders des Grossen.—Wege des Verkehrs und der kulturellen Berührung mit dem Orient in der Antike. (Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου κτισθεῖσαι πόλεις.—Δρόμοι συγκοινωνίας καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἐπαφῆς μετὰ τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα). Δύο μελέται γερμανιστὶ ὑπὸ **Endre v. Ivanka**, Budapest 1938.

5. Clemens Alexandrinus und die Mysterien von Alexander Simon. (Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρινὸς καὶ τὰ Μυστήρια.) Budapest 1938. (Οὐγγριστὶ μετὰ γερμανικῆς περιλήψεως.)

6. **Jean Sycontris**, Philologie et Vie. Budapest 1938. Μετάφρ. **Moravcsik**.

7. Ungarn und das Ungartum im Spiegel der byzantinischen Quellen von **Mathias Gyóni**. Budapest 1938. (Οὐγγριστὶ μετὰ γερμανικῆς περιλήψεως.)

8. A Kecsksméti görögység története. Irta **Hajnoszy Iván**.—Ἱστορία τοῦ ἑλληνισμοῦ τοῦ **Kecskemét** ὑπὸ **Ἰωάννου Hajnóczy**. Budapest 1939. (Οὐγγριστὶ μετὰ ἑλληνικῆς περιλήψεως.)

9. Les mots d'origine néo-grecque en roumain à l'Époque des Phanariotes par **Ladislav Galdi**. Budapest 1939.

10. Études sur la théorie d'art hellénistique de la tragédie grecque par **Jean Soltész**. Budapest 1939. (Οὐγγριστὶ μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως.)

11. Gli studi tucididei della scuola di Gaza di **Giovanni Balázs**. Budapest 1940. (Οὐγγριστὶ καὶ Ἰταλιστί.)

12. Οὐγγροελληνικὴ βιβλιογραφία ὑπὸ **Ἀνδρέα Horvath**. Βουδαπέστη 1940. (Οὐγγριστὶ καὶ ἑλληνιστί.)

13. Translatio latina Ioannis Damasceni (De Orthodoxa fide. I. III c. 1-8) saeculo XII in Hungaria confecta. Scripsit et textum edidit **Remigius L. Szigeti**. Budapest 1940. (Λατινιστί.)

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Ἄντ. Σιγάλα, Ἐκδοσίς Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης. Θεσ)νίκη 1939, σελ. η΄+222.
Ἄντ. Σιγάλα, Ἐκδοσίς Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης. Θεσ)νίκη 1939, σελ. η΄+222.

Ἡ συγγραφή τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Τουρκοκρατίας δὲν δύναται νὰ προέλθῃ ἄλλοθεν εἰμὴ μόνον ἀπὸ τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην ὄλων ἐκείνων τῶν στοιχείων, τῶν ἀναφερομένων εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ τε δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου μέχρι καὶ τοῦ σημαντικωτέρου. Διὰ τὴν ἐργασίαν ὅμως ταύτην, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἄλλην, ἀπαιτοῦνται μακροχρόνιοι κόποι καὶ πολυετεῖς ἔρευναι, ὑπομονὴ μεγάλη καὶ ἀγάπη διὰ τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀναζητήσῃ πανταχοῦ ὁ ἐρευνητὴς· ἀκόμη καὶ ἐκεῖ ὅπου δὲν εἶναι βέβαιος ὅτι θ' ἀνεύρη κάτι, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἐκδίδων ταῦτα, νὰ τὰ μελετήσῃ, ἵνα δυνηθῇ οὕτω ὁ κατοπινός μελετητὴς στηριζόμενος ἐπ' αὐτῶν νὰ ἐγείρῃ τὸ συνθετικὸν οἰκοδόμημα ἐκ τῶν λιθαρῶν τούτων τῆς συστηματικῆς ἐρεῦνης του.

Ἡ πλήρης γνώσις τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς πολιτικο-κοινωνικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ τῆς καθαρῶς ἱστορικῆς, θὰ καταστῇ δυνατὴ τότε μόνον, ὅταν κατορθωθῇ ἡ περισυλλογὴ ὄλων τῶν ἐγκατεσπαρμένων τῆδε κακεῖσε ἱστορικῶν μνημείων, κωδίκων, χειρογράφων καὶ ἐγγράφων πάσης φύσεως, ἡ ταξινομήσις αὐτῶν, ἡ ἐκδοσίς των, ἡ μελέτη των καὶ ἡ συναγωγή τῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς, ἥτις ἀντικαθρεπτιζέται εἰς ταῦτα. Ἡ ἐργασία ὅμως αὕτη ὅσον εὐκόλος καὶ προσιτὴ φαίνεται διὰ τὸν καθένα, ἄλλο τόσον εἶναι δύσκολος καὶ ἐπίπονος, ἀπαιτοῦσα ἐφόδια ἱκανά, ἵνα ἀχθῇ εἰς πέρας.

Ὅπως διὰ τὴν μελέτην τῆς λαϊκῆς ψυχῆς ἔπρεπε νὰ μελετηθῶσι τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τὰ λοιπὰ λαογραφικὰ στοιχεῖα, οὕτω καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ἱστορικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ ἀπαιτεῖται ἡ συγκέντρωσις καὶ μελέτη τῶν πάσης φύσεως πνευματικῶν δημιουργημάτων τοῦ λαοῦ καὶ δὴ τῶν μορφωμένων στρωμάτων κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους τῆς ἱστορικῆς ζωῆς του.

Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος συστηματικῶς ἀνέλαβε τὴν περιγραφὴν καὶ συγκέντρωσιν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν στοιχείων εἶναι ὁ καθηγητὴς τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἄντ. Σιγάλας, ὅστις ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτοῦ πνευματικῶν ἀσχολιῶν, ἐπεδόθη εἰς τὴν προώθησιν τῶν ἐρευνῶν καὶ μελετῶν, τῶν ἀποβλεποουσῶν εἰς τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως γνώσιν τῶν ἱστορικῶν ἐποχῶν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεσαιωνικοῦ τῆς βίου. Ὁ πρῶτος τόμος, ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆς Μακεδονίας, ἀφιερωμένος εἰς «τὴν μνήμην τῶν ἀπελευθερωτῶν τῆς Μακεδονίας», ἐξετάζει τὰ Ἀρχεῖα καὶ τὰς Βιβλιοθήκας τῆς Δυτ. Μακεδονίας, ἡ ὁποία ἐναργέστερον πάσης ἄλλης διετήρησεν ἀσβεστον τὴν παράδοσιν τῆς κλασσικῆς παιδείας καὶ τὴν δᾶδα τῆς